

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม รหัสวิชา ส ๒๐๒๐๘
รายวิชากฎหมายแพ่ง : มรดก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน : นายมิตรสันต์ ดั่งธรรม

ผู้สอน : นางจรรยา วัฒนศัพท์

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง มรดก

มรดก คือ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๐๐ ได้วางหลักไว้ว่า “กองมรดกของผู้ตายได้แก่ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้” นั้นหมายความว่า ทรัพย์สิน หรือ สิทธิที่ได้มาหลังจากถึงแก่ความตายไม่ใช่ ทรัพย์สินมรดก เช่น เงินฉาบปกิฉงเคราะห์ เงินบำเหน็จตกทอด และเงินประกันชีวิตของผู้ตาย

ผู้จัดการมรดก คือ

ผู้ที่ศาลมีคำสั่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม มีหน้าที่รวบรวม ทำบัญชี ทรัพย์สินอันเป็นทรัพย์สินมรดก เพื่อดำเนินการแบ่งทรัพย์สินมรดกให้ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายต่อไป

ใคร ที่ถือว่าเป็นผู้ที่สามารถรับมรดกของผู้ตายได้

โดยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๒๙ ได้ระบุผู้มีสิทธิรับมรดกไว้ตามลำดับไว้ดังนี้

(๑) ผู้สืบสันดาน

(๒) บิดามารดา

(๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

(๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน

(๕) ปู่ ย่า ตา ยาย

(๖) หลุ ป้า น้า อา

โดยคู่สมรสนั้นให้เปรียบเสมือนทายาทชั้นบุตร ตามมาตรา ๑๖๓๕

ในกรณีที่บิดามารดาของผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ในกรณีเช่นนั้นให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็น ทายาทชั้นบุตร ตามมาตรา ๑๖๓๐ วรรคท้าย

แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าจะยื่นคำร้องต่อศาลไหน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ จัตวา ได้วางหลักไว้ว่า

“คำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดก ให้เสนอต่อศาลที่เจ้ามรดกมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลในขณะถึงแก่ความตายในกรณีที่เจ้ามรดกไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลที่ทรัพย์สินมรดกอยู่ในเขตศาล”

นั่นหมายความว่า กรณีเป็นชาวต่างชาติแม้จะไม่มีที่อยู่ที่แน่นอนในประเทศไทย หากภายหลังถึงแก่ความตายแล้ว ทายาทผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้รับพินัยกรรมก็สามารถดำเนินการยื่นคำร้องขอแต่งตั้งผู้จัดการมรดกต่อศาลที่ผู้ตายมีทรัพย์สินตั้งอยู่ได้

หากชาวต่างชาติ จะดำเนินการร้องขอจัดการมรดกในประเทศไทยได้หรือไม่

ในกรณีที่ชาวต่างชาติเสียชีวิตในประเทศไทย โดยมีทรัพย์สินมรดกอยู่ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ทายาทผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดกหรือผู้รับพินัยกรรมก็สามารถดำเนินการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจแต่งตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้ ซึ่งต้องจัดเตรียมเอกสารเบื้องต้นดังต่อไปนี้

๑. หนังสือเดินทางของผู้ตาย

๒. หลักฐานความเกี่ยวข้องขอทายาทผู้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก เช่น สูติบัตรของผู้ร้อง ทะเบียนสมรสของบิดาและมารดาของผู้ร้อง(กรณีบิดาเป็นเจ้ามรดก)

๓. หนังสือเดินทางหรือเอกสารจากทางราชการออกให้เพื่อยืนยันตัวตนของผู้ร้อง

๔. ใบมรณะบัตรของผู้ตาย

๕. รายการทรัพย์สินที่ผู้ตายมีก่อนหรือขณะถึงแก่ความตายในประเทศไทย

๖. บัญชีเครือญาติ พร้อมบัตรประจำตัวและหนังสือยินยอมจากทายาทผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการมรดก

๗. พินัยกรรมของผู้ตาย (หากมี)

ทั้งนี้เอกสารข้างต้นอาจมีการเพิ่มเติมแล้วแต่ข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี

ในกรณีที่ทายาทมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศและไม่สะดวกเดินทางมายื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองจะทำได้หรือไม่

กรณีเช่นนี้ ทายาทผู้มีส่วนได้เสีย สามารถทำหนังสือมอบอำนาจโดยให้รับรองลายมือชื่อโดยโนตารีพับบลิก ให้ทนายความดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจและกำหนดวันนัดพิจารณาไต่สวนคำร้องได้ ทั้งนี้ ข้อมูลข้างต้นเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นในการที่ชาวต่างชาติร้องขอให้ศาลมีคำร้องแต่งตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้ หากมีข้อสงสัยเพิ่มเติมโปรดติดต่อทีมงานของเรา